

HRVATSKI VOJNIK

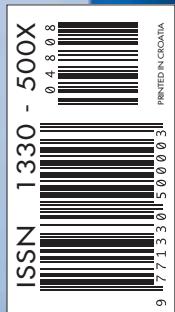
Broj 216. Godina V. 28. studenoga 2008. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,80; SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

Predstavljanje nove jurišne puške na strelištu
"Jamadol" u Karlovcu

Nova hrvatska puška po standardima NATO-a

PRINTED IN CROATIA

9

9 7 7 1 3 0 5 0 0 0 3

VARŠAVA

Spremne posade za Hercules

Polsko ratno zrakoplovstvo željno očekuje pet transportnih zrakoplova Hercules C-130E, koje su naručili iz SAD-a. Prvi bi trebali stići sljedećeg mjeseca, a preostala četiri do kraja 2009. godine. Naravno, za upravljanje tim golemin letjelicama Poljacima će trebati posebno obučena posada. Prošloga tjedna ministarstvo obrane je objavilo da su s praktičnim (dakle, pravim letačkim) uvježbavanjem u američkoj zrakoplovnoj bazi u Nashvilleu završile prve dvije poljske momčadi. Letačko osposobljavanje je trajalo 11 tijedana, a zrakoplovci i njihovi budući Herculesi bit će pripadnici 3. zračnotransportne brigade u Powidzu. Posada Herculesa inače ima petoricu članova: pilota, kopilota, navigatora, zrakoplovnog tehničara i *loadmastera*, zaduženog za teret.

MOSKVA

Optužnica za jednog čovjeka

Za tragični incident u ruskoj nuklearnoj podmornici Nerpa, koji se dogodio početkom ovoga mjeseca, optužen je jedan od mornara. Prema optužnici, smrt dvadesetice članova posade koji su se ugušili zbog istjecanja freona okarakterizirana je kao ubojstvo iz nehaja. Ruski tužitelj Aleksandar Bastrikin izjavio je 24. studenog da je za takav čin predviđena kazna do pet godina zatvora. No, kako ga citiraju RIA Novosti, takva verzija optužnice nije i konačna i posebna tužiteljska komisija istražuje sve moguće varijante.

STOCKHOLM

Švedske korvete u Somaliji

Operaciju Atalanta organizira Evropska unija na temelju mandata UN-a, a njome se poštuju zaštiti UN-ove pomorske pošiljke hrane i ostalih namirnica Somalije. Detaljnju potvrdu svojeg sudjelovanja u toj međunarodnoj akciji krajem prošloga tjedna dala je Švedska. Najranije u travnju 2009. u tamošnje će vode poslati korvete Stockholm i Malmö, u pratnji pomoćnog broda Trossö. Na brodovima će biti oko 150 članova posade. Atalanta je, naravno, pokrenuta zbog opasnosti od somalskih otmičara. Zapovijedat će joj Britanci, a vjeruje se da će svoj doprinos dati 15 zemalja EU-a. Privi brodovi zaputit će se prema Africi početkom prosinca.

WASHINGTON

Pogubljenje vojnika-ubojice

Još prije dvadeset godina, 1988., vojni sud američke vojske u Fort Braggu osudio je vojnika Ronald A. Graya na smrt. Porotnici su tada utvrdili da je Gray počinio više zločina tijekom prethodne dvije godine: dva ubojstva, pokušaj ubojstva i tri silovanja. Nakon svih ovih godina, prošli su svi mogući žalbeni procesi i apeli za pomilovanje, i krajem srpnja predsjednik Bush je potvrdio kaznu kao vrhovni zapovjednik OS-a. Na temelju vojničkog pravnog sustava, predsjednik kao vrhovni zapovjednik vojske jedini to može učiniti. Pogubljenje će biti izvršeno 10. prosinca smrtonosnom injekcijom u civilnom Federalnom zatvoru Terre Haute (Indiana), a za izvršenje je zadužena kopnena vojska. To će u SAD-u biti prvo pogubljenje osuđenog vojnika još od 1961. godine.

LOS ANGELES

Ne uključujte USB!

Na temelju zapovijedi Središta za mrežne operacije i sigurnost američkih marinaca, korisnici računalnog mrežnog sustava marinaca ne smiju se više koristiti pokretnim memorijskim jedinicama poput USB stickova ili memorijskih kartica. U Središtu su zaključili da prijeti velika opasnost od određenog virusa koji se uvelike širi kroz te medije. Dok se ne pronađe *lijek*, računala marinaca moraju ostati *nedirnuti*. Ako bi neki pokretni hard-disk ili slični medij bio uključen u računalo u trenutku primanja zapovijedi, marinci ga ne bi smjeli isključiti i ponovo uključiti da bi prenijeli neke podatke. Središte ima mogućnosti nadzirati rad na svakom računalu u mrežnom sustavu USMC-a. Prekrši li itko zapovijed, računalo će biti zaplijenjeno, a korisnik će snositi posljedice. Jedini dopušten medij za prijenos podataka zasad ostaje CD.

SAN DIEGO

Reaganovo čišćenje

Neobičan prizor koji vidite na palubi američkog nosača aviona USS *Ronald Reagan* nije prouzrokovani nikakvom nesrećom. Riječ je o običnom pranju palube iz posebnih prskalica. Za ovaku priliku zrakoplovna postrojba vezana za golemi brod nalazi se u tzv. *stanju neletenja*. Svi zrakoplovi koji su inače smješteni na sletnici budu smješteni po pomorskim bazama američke ratne mornarice, a na brodu iskoriste priliku da ga - dobro operu!

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morrh.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morrh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morrh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morrh.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morrh.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morrh.hr)
Priveđen: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:

Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@morrh.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Ispraćaj pripadnika 2. hrvatskog kontingenta u misiji UNDOF

"Ova postrojba sastavljena je od motivirane mладости željne dokazivanja, ali i veterana s iskustvima iz Domovinskog rata, kao i iskustvima stecenim u misiji u Afganistanu", rekao je zapovjednik kontingenta pukovnik Vedran Grublješić...

Strana 4

Predstavljanje nove jurišne puške na strelištu "Jamadol" u Karlovcu

"Po svim tehničkim pokazateljima i podacima puška izgleda vrlo kvalitetno i profesionalno te nema razloga sumnjati da neće uspješno proći sva testiranja i biti jedna od najboljih pušaka na svijetu", rekao je ministar Vukelić. Najavio je da je za prvu nabavku puške u MORH-u u ovom trenutku predviđena brojka od 2000 primjeraka u prvoj godini...

Strana 6

U Požegi prisegnuli prvi dragovoljni ročnici

"Postajete pripadnici modernih Oružanih snaga, koje neprestano teže visokim tehničkim standardima i u kojima je čovjek uvijek bio na prvom mjestu", poručio je ministar Vukelić, čestitajući ročnicima na položenoj prisezi

Strana 9

Biotehnologija u vojnoj primjeni

Nakon dva krvava svjetska rata te Hladnog rata i izuma nuklearnog oružja današnji je svijet izložen još jednoj velikoj promjeni - revoluciji u vojnim odnosima, koja se temelji na korištima uporabe visoke tehnologije u vojne svrhe. Današnje stanje na području vojne biotehnologije još je u zoni znanstvenih istraživanja, ali budućnost bi mogla biti zanimljiva

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Ispraćaj pripadnika 2. hrvatskog kontingenta u misiju UNDOF

Odlazak novih pripadnika OSRH-a na Golansku visoravan

Marija ALVIR, snimio Željko STIPANOVIC

"Ova postrojba sastavljena je od motivirane mlađosti željne dokazivanja, ali i veterana s iskustvima iz Domovinskog rata, kao i iskustvima stečenim u misiji u Afganistanu", rekao je zapovjednik kontingenta pukovnik Vedran Grublješić, poručivši da su spremni, pripremljeni i opremljeni za takve izazove

Upetrinjskoj vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" 24. studenoga održan je službeni ispraćaj pripadnika 2. hrvatskog kontingenta u mirovnu misiju Ujedinjenih naroda na Golanskoj visoravni, gdje će u sastavu UNDOF-a boraviti sljedećih šest mjeseci.

U nazočnosti njihovih članova obitelji i prijatelja te visokih vojnih dužnosnika, pripadnicima kontingenta obratio se uime načelnika Glavnog stožera njegov zamjenik za operacije kontraadmiral Zdenko Simićić. "Današnji ispraćaj još je jedan primjer na putu razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske koja sa svojim postrojbama aktivno sudjeluje u procesu uspostave i održavanja mira i globalne sigurnosti pod vodstvom UN-a i NATO-a", rekao je Simićić, podsjetivši da OSRH danas sudjeluje u trinaest mirovnih misija, čime, zaključio je, najbolje pridonosi ugledu Hrvatske u međunarodnoj zajednici. Ističući brojne pohva-

Kontraadmiral Zdenko Simićić u pregledu postrojenih pripadnika 2. hrvatskog kontingenta

Ispraćaju su nazočili visoki uzvanici MORH-a i GS-a

le koje su pripadnici OSRH-a dobili za svoj dosadašnji doprinos u misijama potpore miru diljem svijeta, poručio je pripadnicima 2. hrvatskog kontingenta da im je zadaća zadržati visoku razinu profesionalnosti i očuvati ugled hrvatskog vojnika, a njihovim obiteljima da za to vrijeme imaju punu potporu matičnih postrojbi i Glavnog stožera OSRH-a.

Uime zapovjednika Hrvatske kopnene vojske, čiji pripadnici čine glavninu snaga OSRH-a u misijama potpore miru, okupljene je pozdravio načelnik Stožera HKoV-a brigadir Alojz Tomašević. On je istaknuo da su pripadnici 1. hrvatskog kontingenta u misiji UNDOF postavili visoke standarde, te dodoa da se to isto očekuje i od njihovih nasljednika. "Ova postrojba sastavljena je od motivirane mladosti željne dokazivanja, ali i veterana s iskustvima iz Domovinskog rata, kao i iskustvima stečenim u misiji u

Afganistanu", rekao je zapovjednik kontingenta pukovnik Vedran Grublješić, poručivši da su spremni, pripremljeni i opremljeni za takve izazove. Podsjetivši da je UNDOF zbog specifičnosti i iznimne osjetljivosti te nestabilnosti šireg područja na kojem se provodi, jedna od najdužih mirovnih misija, koja je u tijeku već četvrtu desetljeće, dodao je da su pripadnici 2. kontingenta osposobljeni i uvježbani i za zadaće daleko zahtjevnije od onih koje ih tamo očekuju. Na kraju se prigodnim riječima okupljenima obratio i fra Ivan Nimac, biskupski vikar za pastoral u Vojnom ordinarijatu, koji je pozvao na molitvu za sretan povratak naših vojnika. U sastavu je ovog kontingenta za misiju UNDOF 91 pripadnik OSRH-a, uglavnom iz Gardijske motorizirane brigade, a na Golanskoj visoravni boraviti će sljedećih šest mjeseci. ■

U sastavu UNDOF-a hrvatski će vojnici boraviti sljedećih 6 mjeseci

Predstavljanje nove jurišne puške na strelištu "Jamadol" u Karlovcu

Nova hrvatska puška po standardima NATO-a

"Po svim tehničkim pokazateljima i podacima puška izgleda vrlo kvalitetno i profesionalno te nema razloga sumnjati da neće uspješno proći sva testiranja i biti jedna od najboljih pušaka na svijetu", rekao je ministar Vukelić. Najavio je da je za prvu nabavku puške u MORH-u u ovom trenutku predviđena brojka od 2000 primjeraka u prvoj godini, s time da će dijelom "prve pošiljke" biti opskrbljeni i pripadnici OSRH-a koji djeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Konačni je cilj, u nekoliko godina, opskrbiti kompletne OSRH "vehaesicom"

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Suradnja karlovačke tvrtke HS produkt s MORH-om i OSRH-om na razvoju jurišne puške VHS 5,56 mm službeno je otpočela Ugovorom o suradnji od 13. travnja 2007., a prva ispitivanja oružja obavljena su u lipnju iste godine. Dan službene prezentacije, 24. studenoga, bio je i prvi dan trotjednih ispitivanja prve serije od 40 proizvedenih pušaka. Tog dana je na strelištu "Jamadol" u Karlovcu, u organizaciji Hrvatske kopnene vojske i HS produkta održana dvostruka prezentacija: teoretska i praktična. U skladu s važnošću što je razvoj puške ima za buduće opremanje OSRH-a, događaju su nazočili i najviši dužnosnici MORH-a i OSRH-a: ministar obrane Branko Vukelić, državni tajnici Željko Goršić i Mate Raboteg, načelnik GSOSRH general zbora Josip Lucić, glavni inspek-

tor OSRH-a general pukovnik Marijan Mareković, zapovjednik HKoV-a general pukovnik Mladen Kruljac i drugi. Uime tvrtke HS produkt na "Jamadol" su došli direktor Željko Pavlin te suvlasnici Ivan Žapčić i Marko Vučković. Važnost događaja potvrđilo je i veliko zanimanje hrvatskih medija.

Nakon službenog dočeka ministra obrane i načelnika GS-a te svečanog postrojavanja Gardijske mehanizirane brigade, uslijedila je teoretska prezentacija u "izvedbi" predstavnika HS produkta. Opisana je povijest razvoja puške VHS te njezine tehničke specifikacije. Bitno je napomenuti da financiranje razvoja puške uglavnom pada na HS produkt, no pomoć MORH-a je velika. O njoj je govorio brigadni general Milan Knežević, načelnik Služ-

be za razvoj, opremanje i modernizaciju MORH-a. Sva testiranja i ispitivanja obavljaju se i obavljat će se u suradnji sa stručnjacima OSRH-a, koji su pružili i pomoć pri izradi programa ispitivanja. Za razvoj puške koristi se kapacitetima streljane "Jamadol", a OSRH osigurava i streljivo. I sva daljnja ispitivanja obavljat će se uz pomoć pripadnika OSRH. Štoviše, predstojeća ispitivanja prve serije od 40 pušaka ponajviše će obavljati upravo hrvatski vojnici. Vidjet će se "kako puška leži vojniku", a stručne pri-

TEHNIČKI PODACI

Jurišna puška VHS proizvodi se u dvije inačice: osnovni model VHS-D i skraćeni model VHS-K. Obje ispaljuju streljivo kalibra 5,56 mm NATO. Puške su konstruirane po bull-pup načelu, kojim se skraćuje ukupna duljina oružja pri očuvanoj punoj duljini cijevi. Takva konstrukcija vojniku omogućava lakše rukovanje, čemu pripomaže i činjenica da je VHS među najlakšima u klasi.

TIP	VHS-D	VHS-K
DIMENZIJE		
Kalibr	5,56x45 mm	5,56x45 mm
Duljina	765 mm	665 mm
Širina	43 mm	43 mm
Visina	230 mm	230 mm
Visina (spremnik 30)	300 mm	300 mm
Visina (spremnik 20)	260 mm	260 mm
Duljina cijevi	500 mm	410 mm
MASA		
Bez spremnika	3400 g	3300 g
Spremnik 30	116 g	116 g
Spremnik 20	86 g	86 g
Bubanj	230 g	230 g
Nožice	128 g	128 g
Picatinny šine	20 g	20g
Remen za nošenje	128 g	128 g
Nož s nožicom	370 g	
Optički ciljnik (izbor)	cca 214 g	
OSTALI PODACI		
Brzina metka	950 m/s	940 m/s
Brzina paljbe/min	750 metaka	760 metaka

(izvor: HS produkt)

mjedbe iz OSRH bit će ključne za korekcije mogućih problema, ili još detaljniji tehnički razvoj. Na posljetku će se obaviti završna ispitivanja, u kojima će se djelovanje puške ispitati u ekstremnim uvjetima (kiša, snijeg, blato, vrućina, hladnoća, magla...). Očekuje se da sva ispitivanja budu završena u prva tri mjeseca iduće godine i da puška tada bude spremna za redovitu nabavu za potrebe OSRH-a. Bitno je naglasiti da se puška razvija po standardima NATO-a i da će biti kompatibilna s nekim tipovima naoružanja koji su u čestoj uporabi vojski zemalja članica Saveza.

Nakon uspješnog prolaza raznih testiranja trebalo bi uslijediti opremanje OSRH spomenutom jurišnom puškom, a za njezinu nabavu zanimanje su pokazale i druge zemalje.

Nakon prezentacije, ministar Vukelić je dao izjavu za medije u kojoj je razvoj jurišne puške, koja je već stekla nadimak "vehaesica", nazao strateškim projektom, koji će na neki način pridonijeti i pozicioniranju OSRH-a unutar NATO-a. No, on ima i širo važnost, gospodarsku, nosi stotine novih radnih mesta te potvrđuje znanje i pamet hrvatskih inovatora. Ministar je najavio da je za prvu nabavku puške u MORH-u ovom trenutku predviđena brojka od 2000 primjeraka u prvoj godini, s time da će djelom "prve pošiljke" biti opskrbljeni i pripadnici OSRH-a koji djeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Konačni je cilj u nekoliko godina opskrbiti kompletne OSRH "vehaesicom". S obzirom na brojnost ljudstva OSRH-a, ministar vjeruje da će to financijski biti moguće.

"Po svim tehničkim pokazateljima i podacima, puška izgleda vrlo kvalitetno i profesionalno te nema razloga sumnjati da neće uspješno proći sva testiranja i biti jedna od najboljih pušaka na svijetu", zaključio je Vukelić.

Sva predstavljanja i izjave bili su potkrijepljeni praktičnom demonstracijom na streljani: pucali su i djelatnici HS-a, ali i hrvatski vojnici. Ako sve bude u redu, poznati citat "hrvatska puška na hrvatskom ramenu" mogao bi biti oživotvoreni u punom smislu riječi. HS produkt se proslavio u svijetu svojim pištoljem. Tako bi moglo biti i s puškom... ■

Događaju su nazočili i najviši dužnosnici MORH-a i OSRH-a

Proveden Temeljni tečaj upravljanja osobljem

Za jedinstveni sustav i učinkovitiju personalnu politiku

"Čeka nas još puno posla", zaključio je brigadir Ivica Kinder, dodajući da su takvi tečajevi iznimno važni za uspjeh cijelog projekta, čiji je krajnji cilj reorganizirati sustav upravljanja osobljem u jedinstveni

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

U organizaciji Uprave za personalne poslove Glavnog stožera OSRH-a, na Hrvatskom vojnem učilištu "Petar Zrinski" od 3. do 21. studenoga proveden je Temeljni tečaj upravljanja osobljem. Trotjedni tečaj realiziran je zajedničkim naporom i suradnjom triju ustrojbenih cjelina u čijem su djelokrugu personalni poslovi u obrambenom sustavu pa su, uz Upravu za personalne poslove GSOS-a, u organizaciju i provedbu bile uključene Personalna služba MORH-a i Središnjica za upravljanje osobljem.

Suradnja tih ustrojbenih cjelina nužna je i za upravljanje osobljem u cijelosti. Naime, MORH-ova Uprava za ljudske resurse, u čijem je sastavu Personalna služba, ima stratešku funkciju, a u njezinu su djelokrugu personalna politika i strategija, zatim dugoročno planiranje, proračun, donošenje temeljnih propi-

sa i drugo. Uprava za personalne poslove GSOS-a, pak, zadužena je za planiranje i nadzor, odnosno procjenjivanje i personalno održavanje Oružanih snaga, raščlambu stanja i procjenu spremnosti te izradu planova. Mjerodavna je za upravljanje djelatnim vojnim osobljem od čina brigadira, a za DVO do čina pukovnika zadužena je Središnjica za upravljanjem osobljem koja ima upravljačko-administrativnu funkciju.

Čeka nas još puno posla

Provedeni tečaj zajednička je aktivnost tih ustrojbenih cjelina, realizirana u skladu s Dugoročnim planom razvoja OSRH-a i Provedbenim planom upravljanja osobljem, u sklopu kojega je i projekt čiji je krajnji cilj reorganizirati sustav upravljanja osobljem u jedinstveni. Prema riječima brigadira Ivice Kindera, zamjenika načelnika Uprave za personalne poslove GSOS-a, to je tek prvi u nizu takvih tečajeva i jedna od brojnih aktivnosti koje planiraju provesti u sklopu navedenog projekta, koji bi trebao biti dovršen do kraja iduće godine. "Čeka nas još puno posla", zaključio je brigadir Kinder, dodajući da su takvi tečajevi iznimno važni za uspjeh cijelog projekta, te je pojasnio: "Riječ je o početnom koraku

na putu usavršavanja osoblja, nakon čega slijedi sudjelovanje u razvijanju niza standardnih operativnih postupaka potrebnih u budućem upravljanju osobljem". Napominjući da su takvi tečajevi vrlo važan pokazatelj pojedinačne spremnosti i potencijala te posebice motivacije i afiniteta svakog polaznika, dodojao je da ipak nisu odlučujući za konačni odabir osoblja za rad na poslovima upravljanja karijerama u sustavu jedinstvenog upravljanja osobljem u OSRH-u. Na ovom, prvom takvom tečaju bila su 24 polaznika iz raznih

ustrojbenih cjelina, a ponajviše iz Središnjice za upravljanje osobljem, na koju je tečaj i bio usredotočen budući da je ta cjelina u ustrojavanju. Na početku su prošli ulazno testiranje, odnosno intervjui kojem je svrha bila odrediti polazišne točke u pogledu njihovog poznavanja personalne problematike, a na

kraju su polagali ispit pred povjerenstvima u čijem su sastavu bili predstavnici triju ustrojbenih cjelina zaduženih za provedbu tečaja. Uz brigadira Kindera, iz Uprave za personalne poslove GSOS-a bio je pukovnik Darko Žeželj, iz Personalne službe MORH-a zamjenik načelnika brigadir Joško Karamatić i pukovnik Tomislav Filjak, a iz Središnjice za upravljanje osobljem brigadir Zdravko Andabak, zapovjednik, te brigadir Ivica Bitanga. Svi su se složili da su polaznici tečaja pokazali visoku razinu motivacije i spremnost za visoke radne standarde, a pohvaljeni su i predavači, koji su također bili iz triju ustrojbenih cjelina zaduženih za personalne poslove. Brigadir Karamatić istaknuo je da je svrha tečaja upoznati polaznike s novim sustavom jedinstvenog upravljanja osobljem i njihovim budućim zadaćama u tom sustavu, a pukovnik Žeželj naglasio je da su obuhvaćeni svi segmenti funkcionalnog upravljanja osobljem, od primanja u službu preko tranzicije do izlaska iz sustava, uključujući odabir i pripremu pripadnika OSRH-a za mirovne misije. Tečaj je obuhvaćao teoretski i praktični dio, a u planu su još dva koja bi se trebala provesti iduće godine. Zajednički je zaključak da bi se trebale provesti i određene promjene kako bi tečaj bio još učinkovitiji. ■

U Požegi prisegnuli prvi dragovoljni ročnici

Prvi korak u vojnoj karijeri

"Postajete pripadnici modernih Oružanih snaga, koje neprestano teže visokim tehničkim standardima i u kojima je čovjek uvijek bio na prvom mjestu", poručio je ministar Vukelić, čestitajući ročnicima na položenoj prisezi

—Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

Prvi naraštaj vojnika na dragovoljnem služenju vojnog roka prisegnuo je 22. studenoga u Požegi, a uz rodbinu i prijatelje ročnika te visoke vojne i civilne dužnosnike na svečanoj prisezi bili su ministar obrane Branko Vukelić i načelnik Glavnog stožera general zborni Josip Lucić, koji je ujedno bio izaslanik Predsjednika Republike, kao i požeški biskup Antun Škvorčević i predstavnici Nacionalne garde Minnesote.

Prihvatali odgovornost vojničkog poziva

"Pristupivši u OSRH prihvatali ste odgovornost vojničkog poziva, koji zahtijeva određene napore, ali ima i svoje lijepe strane", istaknuo je general Lucić u obraćanju novoprisegnulim ročnicima postrojnjima u požeškoj vojarni, čestitajući im što su dragovoljno odlučili služiti domovini pokazavši time svijest o njezinu vrijednosti. "Republika Hrvatska je ustajnim reformama, koje su za svrhu imale ulazak u NATO, omogućila takvu razinu obrambenog sustava u kojemu je služenje vojnog roka stvar osobnog izbora, visoke motiviranosti da se i na taj način pridoneset našim Oružanim snagama, našoj pobjedičkoj vojsci, vojsci koja svojim angažmanom u međunarodnim vojnim operacijama pokazuje kako je naša zemlja postala relevantan čimbenik izgradnje globalne sigurnosti", istaknuo je ministar Vukelić, zaključivši da je čast biti pripadnikom Oružanih snaga Republike Hrvatske, čija se zastava prepoznaće i poštije zahvaljujući njezinom dosljednom zauzimanju za stabilnost, ali i zahvaljujući njezinom vojniku, dočasniku i časniku. "Postajete pripadnici modernih Oružanih snaga, koje neprestano teže visokim tehničkim standardima i u kojima je čovjek uvijek bio na prvom mjestu", poručio je, čestitajući ročnicima na položenoj prisezi. Izrazivši uverenje da će dio njih prihvati izazov rada u Oružanim snagama, istaknuo je da obrambeni sustav mladim ljudima nudi mogućnost napredovanja i školovanja te izgradnjanja u svim pogledima, dodajući da je i dragovoljno služenje vojnog roka neprocjenjivo iskustvo.

U izjavi za medije ministar obrane i načelnik Glavnog stožera još jednom su istaknuli važnost tog projekta, a za dosadašnju uspješnu provedbu pohvalili su Hrvatsku kopnenu vojsku, kao i Središte za temeljnu obuku, u kojemu dragovoljni ročnici provode prvi šest od četrnaest tjedana, koliko im traje obuka. Preostalih osam tjedana predviđeno je za specijalističku obuku, koja se provodi u

Završetak svečane prisege ročnici su obilježili već tradicionalnim bacanjem kapa u zrak

Đakovu, a ukupno 400 sati vojne izobrazbe i obuke s ročnicima provode iskusni predavači i instruktori, koje hvale i njihovi "učenici". Jedan od njih je Ivan Šašlin iz Maruševca pokraj Varaždina, koji je rekao: "Odlično je. Uvjeti su više nego zadovoljavajući, bolji i od očekivanih. Obuka je izvrsna, instruktori su najbolji, puno se trude, svakodnevno razgovaraju s nama i uvijek su nam na raspolaganju." Baranjac Boris Stojković iz Zelenog Polja također ima samo pozitivne dojmove i iskustva, hvali instruktore i prezadovoljan je uvjetima te se nada da će biti u prilici potpisati ugovor za profesionalnog vojnika. U prvom naraštaju dragovoljnih ročnika ima i tridesetak djevojaka, a među njima je i Splićanka Neda Mijan. Kao i njezine kolege, i nju je za dragovoljno služenje vojnog roka motivirala ponajprije želja za djelatnom vojnom službom. Trebalo je nešto vremena, kaže, dok se priviknula na vojnički život. Priznaje da je malo naporno, no nije požalila zbog te odluke. Dapače, i ona se nada da će ostati u vojsci, a što se sadašnjih uvjeta tiče, smatra da su "nepotrebno predobri". I ona hvali instruktore te ističe da se jednako odnose prema svima. Najteže podnosi slavonsku zimu, no dodaje da i dalmatinska bura zna biti nemilosrdna.

Svečanost polaganja prisege popraćena je prigodnim kulturno-umjetničkim programom u sklopu kojega su nastupili KUD Požega i Simfonijski puhački orkestar OSRH-a, a sudjelovala je i povjesna postrojba Trenkovi panduri. Nakon svečane prisege u požeškom Središtu za temeljnu obuku, ministar Vukelić posjetio je i Veleučilište u Požegi, smješteno u nekadašnjem vojnom objektu, koji se danas rabi za potrebe te visokoškolske ustanove. ■

Stavovi novaka prema ulasku u djelatnu vojnu službu

Rezultati vezani uz stavove prema ulasku u DVS upućuju da bi se većina ispitanih novaka u HV-u zaposlila ako ne nađe civilni posao, četvrtina bi se radije zaposlila u HV-u no u građanstvu, dok se tek sedmina ne bi zaposlila u HV-u. Ovi rezultati pokazuju kako je broj mogućih kandidata za našu vojsku veći no u zapadnim zemljama...

Biserka JAKŠIĆ

Kako je za planiranje privlačenja u vojnu službu ključno znati stavove mogućih kandidata, odlučeno je i s ovogodišnjim osamnaestogodišnjacima (godište 1990.) nastaviti s ispitivanjem stavova novaka o vojnoj službi (ulasku u dragovoljni ročni sastav, ugovornu pričuvu i djelatni vojni sastav, stavovi prema vojsci općenito i sigurnosnim integracijama). Ispitivanje već drugu godinu provodi Odsjek za vojnu psihologiju Personalne službe MORH-a u suradnji sa Službom za vojnu obvezu i djelatnicima ureda i uprava za obranu.

Ispitivanjem je obuhvaćeno 1440 (5%) mladića plarnih za upis u vojnu evidenciju, prema planu ispitivanja koji jamči reprezentativnost 1990. godišta. Ispitivanje je bilo dragovoljno i anonimno, a provedeno je upitnikom JSN - 2008 koji između ostalog ispituje stavove prema ulasku u djelatnu vojnu službu (DVS).

Rezultati vezani uz stavove prema ulasku u DVS upućuju da bi se većina ispitanih novaka (62%) u HV-u zaposlila ako ne nađe civilni posao, četvrtina (24%) bi se radije zaposlila u HV-u no u građanstvu, dok se sedmina (14%) ne bi u HV-u zaposlila nikako. Ovi rezultati pokazuju kako je broj mogućih kandidata za našu vojsku veći no u zapadnim zemljama, ali od kandidata koji pokazuju zanimanje, samo manji dio i pristupi vojsci.

U odnosu na ispitivanje iz 2007. godine, ovogodišnji stavovi novaka prema ulasku u DVS su gotovo identični.

S obzirom na regiju najviše zanimanja za vojnu službu pokazuju novaci iz Slavonije, potom iz sjeverozapadne Hrvatske i Dalmacije, zatim Primorja i Like, a najmanje zanimanja pokazuju novaci Grada Zagreba.

Razlike u stavovima, ovisno o veličini mesta iz kojeg dolaze ispiti novaci, pokazuju da je zanimanje za vojnom službom u velikim gradovima veličine više od 300 000 stanovnika (Zagreb) slabo izražen dok je na protiv u manjim mjestima veličine 10 000 - 20 000 i manje od 10 000 stanovnika iskazano zanimanje izraženije i pozitivnije.

Ovisno o vrsti škole koju su ispitanici završili ili završavaju, podaci pokazuju da sa stupnjem obrazovanja i vrsnom škole opada zanimanje za zaposlenjem u HV-u, ali je i visok postotak novaka koji bi se zaposlili u HV-u ako ne bi našli civilni posao, posebno gimnazijalaca (73%).

Što se tiče namjere javljanja u DVS, rezultati pokazuju da novaci najveće zanimanje iskazuju za dragovoljno služenje vojnog roka, zatim za djelatnog vojnika; za časnika; za vojnog stipendista tijekom studija; te za ugovornog pričuvnika, dok je najmanje zanimanje za kadeta.

Ispitivanje stavova novaka i javnog mnjenja o vojnoj službi uključuje i ispitivanje razloga kao i poticaja za javljanje u DVS te pruža važne podatke za privlačenje osoblja u DVS. Ovogodišnje ispitivanje pokazuje kako se među razlozima razmišljanja o bilo kojem obliku vojne službe ističe domoljublje, a kao najznačajniji poticaj, uz primjereno novčanu naknadu, mogućnost stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja. Kao glavne čimbenike neprihvaćanja vojnog poziva, službe, novaci pak navode vojnu stegu i prihode. Kako je u planu i povećanje svih aktivnosti vezanih uz promidžbu u svrhu izgradnje cjelovitog i kvalitetnog sustava privlačenja potencijalnih kandidata za prijam u DVS, dobiveni rezultati mogu biti od značaja. ■

U RACVIAC-u održan orijentacijski tečaj

Nadzor konvencionalnog naoružanja

A-CFE orijentacijski tečaj organiziran je radi upoznavanja polaznika tečaja s povijesnom pozadinom i osnovnim odredbama A-CFE i CFE ugovora i praktičnom provedbom tih dokumenata, te radi međusobnog upoznavanja sudionika s njihovim kolegama iz regije Jugoistočne Europe kao i dugogodišnjim stručnjacima za nadzor naoružanja koji dolaze iz različitih zemalja i državnih agencija za provedbu CFE sporazuma

— Napisao i snimio Nikola HRASTIĆ —

RACVIAC - Središte za sigurnosnu suradnju organizirao je novi orijentacijski tečaj pod nazivom "Adapted - Conventional Forces in Europe (A-CFE)", kako bi upoznao sudionike tečaja s odredbama i provođenjem ugovora CFE i A-CFE, te proveo kratku praktičnu vježbu nadzora naoružanja. Tečaj je trajao od 17. do 20. studenoga. Predavanja su održana u vojarni "Vitez Damir Martić" u Raketju, a praktični dio u 91. zrakoplovnoj bazi "Zagreb", na Plesu.

A-CFE (Prilagođeni Ugovor o konvencionalnim snagama u Evropi) je poslijehladnoratovska adaptacija starijeg Ugovora o konvencionalnim snagama u Evropi (CFE). Potpisana je 19. studenoga 1999. na OEES-ovu samitu u Istanbulu, a svrha mu je zamijeniti hladnoratovska blokovska ograničenja količine i brojnosti konvencionalnih snaga i umjesto njih uvesti nova, temeljena na nacionalnom i teritorijalnom načelu. Prilagođeni Ugovor također predviđa češće međunarodne inspekcije nad oružanim snagama, kao i nove mehanizme za provedbu inspekcija. Međunarodne kontrole naoružanja imaju važnu ulogu u sigurnosnom sustavu i izgradnji sigurnosti i povjerenja u Jugoistočnoj Evropi. A-CFE orijentacijski tečaj organiziran je radi upoznavanja polaznika tečaja s povijesnom pozadinom i osnovnim odredbama A-CFE i CFE ugovora i praktičnom provedbom tih dokumenata, te radi međusobnog upoznavanja sudionika s njihovim kolegama iz regije Jugoistočne Europe kao i dugogodišnjim stručnjacima za nadzor naoružanja koji dolaze iz različitih zemalja i državnih agencija za provedbu CFE sporazuma.

Zadnjeg dana tečaja, sudionici su posjetili 91. zrakoplovnu bazu "Zagreb", na Plesu gdje su nakon dobrodošlice zapovjednika brigadira Zdenka Sokića i kratke prezentacije o ustro-

ju zrakoplovne baze, započeli s praktičnim dijelom - simulacijom trenažne CFE inspekcije. Praktični dio održan je uspješno, a voditelj simulacije, pukovnik Kalmán Nemeth, voditelj RACVIAC-ova Odjeka za obuku i verifikaciju, te bojnik Holger Sasse iz Verifikacijskog centra njemačke vojske, izrazili su zadovoljstvo motivacijom i uspješnošću sudionika u obavljanju inspekcije.

Na tečaju su sudjelovala 24 polaznika iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Moldavije, Crne Gore, Srbije i Slovenije. Polaznici su budući članovi nadzornih timova, a sedam predavača - vojnih i civilnih eksperata - došlo je iz verifikacijskih agencija zemalja regije i relevantnih međunarodnih organizacija: NATO Arms Control and Coordination Section i Defence Threat Reduction Agency (DTRA). ■

Bojnik Holger Sasse, časnik za nadzor naoružanja iz Verifikacijskog centra njemačkog Bundeswehra i predavač na A-CFE orijentacijskom tečaju

U Hrvatskoj sam sedmi put. Svi sedam puta dolazio sam na tečajeve RACVIAC-a: prvi put kao sudionik, a svaki sljedeći put kao predavač. Radio sam i kao predavač na tečajevima o nadzoru nad oružanim snagama u Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Srbiji i Francuskoj. Takvi tečajevi u organizaciji RACVIAC-a ne samo što uvelike pridonose osposobljavanju stručnog osoblja za provedbu samog CFE sporazuma već su i veliki plus za sigurnost i suradnju te izgradnju povjerenja zemalja u regiji. Njemačkoj, zemlji iz koje dolazim, ovakvi tečajevi na kojima predaju njemački stručnjaci pružaju mogućnost da izvozi svoje znanje i iskustva u provedbi Sporazuma o konvencionalnim snagama, što joj se vraća dugoročnom stabilnošću i mirom u regiji. Potrebno je što više ovakvih tečajeva s mnogo više međunarodne pozornosti, te nastavak suradnje verifikacijskih agencija zemalja šire regije, ali sa što više sudionika, jer i njihova međusobna komunikacija i poznavanje također utječe na uspješnost provedbe Ugovora.

Objavljena knjiga "Afganistan - nikad završen sukob" autora Roberta Mikca, bivšeg časnika OSRH-a i sudionika misije ISAF

Afganistanom se mislim baviti još niz godina

Mislim da će knjiga biti aktualna još godinama. Pokušao sam dati prikaz povijesne, geopolitičke i etničke situacije vodeći se glavnim istraživačkim pitanjem: Koji su rezultati rekonstrukcije i stabilizacije zemlje šest godina nakon intervencije? Što je dobro ili loše učinjeno, što je propušteno, što se da nadoknaditi, što je otišlo u nepovrat?

— Domagoj VLAHOVIĆ —

Najveći izazov, ali i priznanje u sad već bivšoj časničkoj karijeri Roberta Mikca bilo je zapovjedanje vodom hrvatske vojne policije u misiji ISAF u Afganistanu, od veljače do kolovoza 2005. Mikac i njegovi vojnici svoj su posao obavili, kao i ostali koji su im prethodili ili slijedili, bez zamjerke. Na današnjeg djelatnika Državne uprave za zaštitu i spašavanje daleka azijska zemlja ostavila je osobit dojam.

Takav da je "pokrenuo" svoje spisateljske sposobnosti, koje je već dokazao i u Hrvatskom vojniku šaljući nam izvrsne članke iz Kabula i ostalih dijelova Afganistana. Rezultat je knjiga "Afganistan - nikad završen sukob". Stoga ništa neobično što se čovjek koji je dokazao da zna raditi intervjuje ovaj puta našao u ulozi intervjuiranoga.

Je li knjiga počela nastajati još dok ste kao poručnik OSRH-a bili u Afganistanu?

Nije, ali u ono vrijeme sam počeo razmišljati o tome. Kad sam se vratio, upisao sam poslijediplomski studij na Fakultetu političkih znanosti i magistrirao na temi "Suvremeni Afganistan između stabilizacije i ponovne

dezintegracije". Poslije sam našao nakladnika. I uz izvrstan urednički tim trebalo nam je više od tisuću sati da rad pretvorimo u djelo koje će biti čitljivo i široj publici, ali i da zadržimo stručnu notu.

Kome je knjiga ponajprije namijenjena?

Koliko znam, u Hrvatskoj dosad na temu Afganistana nije bilo knjige ovoga tipa. Od užeg kruga, namijenjena je onima koji se pripremaju za misiju, onima koji su u misiji i onima koji su se vratili pa žele usporediti svoje dojmove. Također, može poslužiti ljudima koji pripremaju druge za ISAF. No, namijenjena je i širem čitateljstvu, cijelom hrvatskom pučanstvu. U našoj zemlji ima preveliko informacija o Afganistanu. Bavimo se ad hoc temama. Kad se nešto dogodi, tema bude dan-dva u medijima, a potom ništa.

Biste li mogli napisati ovaku knjigu i da niste bili u Afganistanu?

Vrlo teško. Knjiga je utemeljena prije svega na mojim iskustvima iz Afganistana. Dakle, uz analizu cjelokupne situacije na tom području i analizu dostupne literature, velik utjecaj imala je moja osobna percepcija onoga što sam vidi u toj zemlji

■ Knjiga je utemeljena prije svega na mojim iskustvima iz Afganistana. Dakle, uz analizu cjelokupne situacije na tom području i analizu dostupne literature, velik utjecaj imala je moja osobna percepcija onoga što sam vidi u toj zemlji

velik utjecaj imala je moja osobna percepcija onoga što sam video i doživio u toj zemlji.

Mislim da će knjiga biti aktualna još godinama. Pokušao sam dati prikaz povijesne, geopolitičke i etničke situacije, vodeći se glavnim istraživačkim pitanjima: Koji su rezultati rekonstrukcije i stabilizacije zemlje šest godina nakon intervencije? Što je dobro ili loše učinjeno, što je propušteno, što se da nadoknaditi, što je otišlo u nepovrat?

Često se govori o popularnosti hrvatskih vojnika među domicilnim stanovništvom u Afganistanu. Je li to posljedica dobrih priprema?

Točno. Kada sam ja išao, priprema je bila izvrsna, stručna i ciljana. Nakon nas je, u suradnji s islamskom zajednicom u Hrvatskoj, suradnja i proširena, što je izrazito pozitivno. Dakako, uvijek može i bolje.

Jeste li tada, kao zapovjednik, osjećali veliku odgovornost?

Ona je velika, ali teret nije takav da se ne bi mogao podnijeti. Odgovornost je stalno prisutna, ali i potpora, od nadređenih i podređenih, iz Hrvatske. Svaki je problem bio rješiv, i već kad bi dolazio - osjećali ste da ga možete riješiti. Osjećali smo ponos što smo dio tima za koji smo znali da dobro funkcionira.

Danas, kao objektivni civil, možete li potvrditi priču o izrazitoj kompetentnosti naših vojnika?

Za opis djela Roberta Mikca u izdanju Naklade Jevenski i Turk najbolje će poslužiti riječi stručnih recenzentata. Prof. dr. Davorka Matić kaže da su "detektirani vanjski i unutarnji čimbenici dezintegracije Afganistana, analizirani (su) procesi koji su doveli do toga da je ta zemlja krajem 20. stoljeća postala glavnim utočištem islamskih terorista, te opisani ciljevi i djelovanja antiterorističke koalicije na području Afganistana, zaključno s analizom posljedica vojne intervencije kojom je započeo globalni rat protiv terorizma".

Doktor znanosti Mirko Bilandžić izrazio je i pohvale, napisavši da je autor "izvrsno prikazao ne samo složenost ukupne unutarnje situacije u Afganistanu, već je u širem geopolitičkom i geostrategijskom kontekstu ukazao i na odgovornost vanjskih subjekata i međunarodne zajednice za aktualnu situaciju u Afganistanu".

U predgovoru prof. dr. sc. Vlatka Cvrtile stoji da "knjiga predstavlja iznimno važan istraživački pothvat, koji raspravlja o jednom slučaju koji ima vrlo važne utjecaje na rekonfiguraciju međunarodne strateške okoline".

■ Kad sam sletio na aerodrom i potom video tu netaknuta ljepotu, osjetio život, kad sam upoznao otvorenost ljudi, kojih 90 posto cijeni naše napore, osjećao sam se dirnut. Povezanost svakim danom raste

Mogu govoriti o vremenu prije mog odlaska u misiju i tijekom samog boravka. Za ono što smo radili kao Vojna policija mogu reći da smo bili dobro pripremljeni i obučeni i da smo svoj posao dobro obavljali.

Hoćete li se ikad vratiti u Afganistan?

Vrlo rado. Žao mi je što sam prebrzo otišao iz Oružanih snaga pa nisam mogao ponoviti misiju. Osjećam se povezan s tom zemljom i svakako se planiram vratiti. Razmišljajam da sam sebi nađem "angažman" preko UN-ove misije i provedem ondje još šest mjeseci kao civil. Dobio bih dodatnu sliku o Afganistanu, kojim se mislim baviti i dalje.

Jeste li predvidjeli takvu povezanost s Afganistanom prije nego što ste tamo otišli?

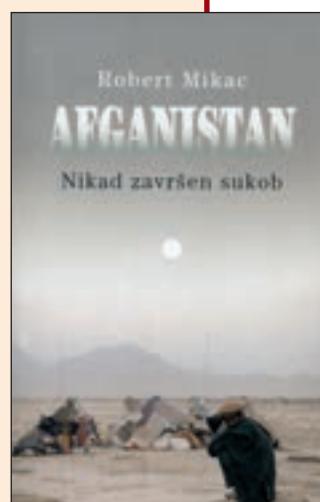
Ne. Počelo je kad sam sletio na aerodrom i potom video tu netaknuta ljepotu, osjetio život, a kad sam upoznao otvorenost ljudi, kojih 90 posto cijeni naše napore, osjećao sam se dirnut. Povezanost svakim danom raste.

Bili ste vrlo aktivni časnik, ali rano ste prešli u civilnu službu. Kako je došlo do tog preokreta?

Oružane snage pružaju pojedincima vrlo mnogo. Postoje gotovo neograničene mogućnosti usavršavanja i napredovanja, i ja to izrazito cijenim. No, DUZS mi se pokazao kao prilika za nadogradnju i širenje vlastitih vidika, prilika za učenje i svladavanje novih problema, za razvoj u drugom smjeru. Smatram da su zaštita i spašavanje isto tako bitni segmenti našeg društva. U sklopu NATO-a silno su razvijeni i u njih se ulaže puno napora. Sve to ne znači da se jednoga dana neću vratiti u MORH.

Nedostaje li vam vojnička akcija?

Da, jako. ■

Izaslanstvo Vojne akademije Litve na HVU

Izaslanstvo Vojne akademije OS Republike Litve sredinom studenoga u sklopu bilateralne vojne suradnje posjetilo je HVU "Petar Zrinski".

Litvansko izaslanstvo predvodio je zapovjednik Vojne akademije Republike Litve brigadni general Edvardas Mazeikis a primio ih je ravnatelj HVU-a "Petar Zrinski" general bojnik Mirko Šundov. Gostima je potom održana prezentacija o sustavu vojnog školovanja u OSRH te razmijenjena iskustva u vojnoj izobrazbi. Izaslanstvo Vojne akademije Republike Litve obišlo je Kadetsku bojnu Časničke škole, Školu stranih jezika "Katarina Zrinska" i Ratnu školu "Ban Josip Jelačić".

Z. LOVAŠEN

Završetak 6. naraštaja TRTSV-a u Središtu za obuku HRM-a

U Središtu za obuku Hrvatske ratne mornarice 7. studenoga priređen je svečani završetak 6. naraštaja Tečaja za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja.

Tečaj je održan od 22. rujna do 7. studenoga a uspješno ga je završilo 12 djelatnih mornara iz sastava HRM-a.

Najbolji polaznik tečaja je vojkinja Marijana Ivkošić iz sastava bojne OSMiO-a s postignutim uspjehom 5,00. Srednja ocjena naraštaja je visokih 4,52. Zapovjednik Središta za obuku HRM-a brigadir Dragiša Konsa polaznicima je uručio potvrde o završetku tečaja, čestitao im na postignu-

tom izvrsnom uspjehu, a najbolja polaznica dobila je pohvalu zapovjednika Središta za obuku HRM-a.

OJI HRM-a

Vježba na zemljištu "Pauk 08-02" u SBO

Središte za borbenu obuku na vojnom poligonu Eugena Kvaternika na Slunju završilo je ciklus obučavanja postrojbi u 2008. godini vježbom na zemljištu postrojbom iz Gardijsko motorizirane brigade - bojom Pauči.

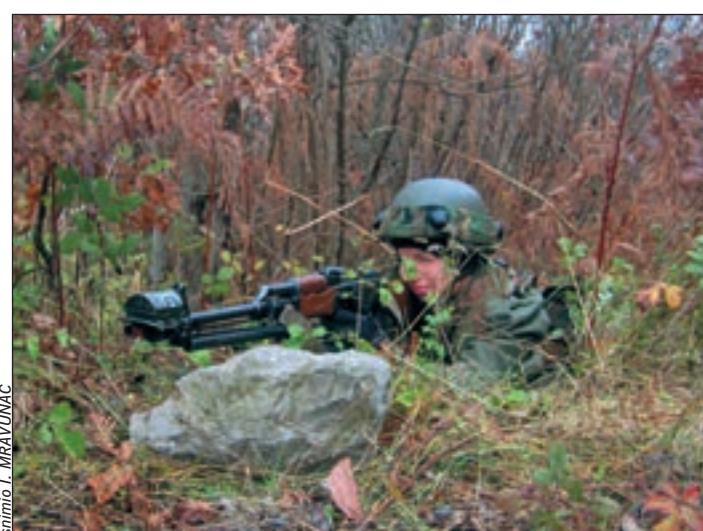
Vježba se temeljila na temama iz međunarodnih vojnih operacija pa su i događanja planirana scenarijem vježbe u realnim uvjetima koje postrojbe mogu očekivati u misiji. Vježba se održala od 10. do 13. studenoga, a dan poslije na završnoj raščlambi boj-

nik Nevinko Kunović, voditelj vježbe i načelnik Odjela za planove i

operacije potvrdio je da je vježba postigla svoju svrhu i cilj, opravdala utrošena sredstva i vrijeme te da će kroz "Paket ponesi kući" postrojba dobiti detaljne informacije o provedenoj vježbi te uvidjeti gdje treba dati prioritete u dalnjem obučavanju.

Središte za borbenu obuku uz borbeno-usredotočenu obuku preuzealo je i dio obučavanja iz područja MVO, što je i potvrđeno provedenim vježbama u trećem i četvrtom tromjesečju ove godine.

I. MRAVUNAC

Snimio I. MRAVUNAC

Planska konferencija vojne vježbe Jackal Stone '09

snimio T. BRANDT

U vojarni "Petar Zrinski" u Zagrebu se od 18. do 20. studenoga održala planska konferencija međunarodne vojne vježbe Jackal Stone '09.

Vježba je planirana za posljednju trećinu sljedeće godine na području Republike Hrvatske i bit će jedan od glavnih obučnih događaja u 2009., kad bi naša zemlja već trebala biti punopravna članica NATO-a.

Jackal će biti posebno atraktivan: u potpori će sudjelovati cjelokupni OSRH, a glavni nositelj će biti Bojna za specijalna djelovanja, na čelu s njezinim zapovjednikom, brigadirom Nikolom Županićem. Glavni sudionici vježbe će biti specijalne postrojbe, i to iz zasad osam potvrđenih zemalja: Hrvatske, SAD-a, Poljske, Ukrajine, Mađarske, Švedske, Rumunjske i Litve.

Ova konferencija bila je prva od ukupno tri, ostale dvije održat će se 2009. Osnovne podatke o njoj za Hrvatski vojnik je dao satnik Andrija Mihanović, časnik za međunarodnu vojnu suradnju BSD-a. Napomenuo je da će vježba zahtijevati suradnju s drugim ministarstvima

RH, posebice s MUP-om. BSD će u vježbi sudjelovati sa svojim stožernim osobljem i ljudstvom raspoređenim u nekoliko vodova. Najbitniji cilj bit će postizanje suradnje i interoperabilnosti s kolegama iz drugih zemalja.

Od stranih sudionika konferencije (nazočili su predstavnici svih zemalja) razgovarali smo s američkim pukovnikom Chrisom Buzatuom, koji je čelnik planerskog tima američkog Europskog zapovjedništva za specijalne operacije, koje djeli u US EUCOM-u. Iako je planiranje vježbe još u ranoj fazi, Buzatu je naglasio da će u vježbu "biti uključeno oko tisuću vojnika sviju grana". Razlog tolikom vremenu između prve planske konferencije i samog održavanja vježbe jest broj nacija koje sudjeluju u Jackalu. "Treba djelovati zajedno i tako će biti i pri planiranju i pri izvedbi vježbe", ustvrdio je američki časnik.

Pukovnik Buzatu smatra da je pripadnicima specijalnih postrojbi lakše raditi u međunarodnom okruženju jer specijalci diljem svijeta imaju "sličnu obuku, kapacitete kao i ograničenja". Vježba će biti zahtjevna, nije "zamišljena da bude laka, ali ni nemoguća", rekao je pukovnik, i dodao da se raduje suradnji s OSRH-om koji ih vrlo lijepo prima i trudi se u organizaciji, koja zasad protiče odlično. Smatra da sve zemlje imaju slična očekivanja od sudjelovanja u vježbi, a najbitnije je postizanje zajedničke interoperabilnosti. Upravo su ta očekivanja bila glavni predmet rasprave na prvoj planskoj konferenciji. Na kraju je pukovnik Buzatu rekao da će vježba biti provedena poštivajući sve specifičnosti zemlje domaćina.

D. VLAVOVIĆ

Momčad MORH-a u košarkaškoj ligi KOALA

Jubilarna sezona traži naslov

Nova košarkaška liga koja se igra u Zagrebu zove se KOALA (Košarkaška amaterska liga).

Natjecanje koje je startalo u listopadu sljednica je REKLA-e i podijeljeno je na Amatersku ligu (18 klubova) i Veteransku ligu (devet klubova, igrači od 35 godina naviše). Među potonjima se, naravno, našla i momčad MORH-a.

Morhovci u ovoj sezoni slave zanimljiv jubilej - 2008/9 im je deseta u ne prekinutom nizu sudjelovanja u amaterskim košarkaškim natjecanjima. I kapetan momčadi, bojnik Davorin Gregurić, tim je povodom izjavio da ih " ne zanima ništa drugo osim naslova pobjednika Veteranske lige ". Nije ni čudno, proteklih sezona momčad MORH-a je uvijek za mali korak bila prekratka, ispadala u polufinalima.

Ipak, za utjehu im ostaje konstanta. Prema statistikama bivše REKLA-e, u posljednje četiri sezone po ukupnom su broju pobjeda i poraza bili najuspješnija momčad.

Ovogodišnja konkurenca uobičajeno je jaka. Među protivnicima ima i zanimljivih imena poput Mate Miliše, Vladana Alanovića, Damira Volodera ili Dževada Alihodžića. Unatoč tome, MORH je furiozno ušao u sezonu, s tri pobjede u isto toliko utakmica. Momčad je ostala slična prošlogodišnjoj, ali je na poziciju playa dovedeno veliko pojačanje u liku nekadašnjeg "Cibosa" Alberta Karnera, a novu snagu udahnuo je i oporavak od ozljede odličnog šutera Branislava Turkovića. Novi bekovski par i agresivna taktika s četiri "mala" uvelike su ubrzali igru momča-

di. Snagu MORH-a, koji vodi trener Gjuro Si-

mon, osjetili su Cro Doc'si, koji su poraženi s 22, dok su HEP-ovci doživjeli "strujni udar" i ostali poraženi s čak 35 razlike. Najteže je bilo protiv prošlogodišnjeg pobjednika, veteranske REKLA-e Atlantica. Tada je MORH vodio cijelu utakmicu, no na kraju i pomalo strepio. Ipak, pobjeda od pola koša na kraju jeispala još vrednija.

Natjecanje će završiti u proljeće sljedeće godine play-offom, u koji će ući četiri prvolasirane momčadi nakon dvokružnog ligaškog dijela. Već smo rekli, sve osim naslova za MORH nije uspjeh. Nadajmo se da im taj teret neće biti prevelik.

D. VLAVOVIĆ

U potrazi za nasljednikom puške M-4

US Army

AMERIČKA je kopnena vojska (US Army) 22. kolovoza 2008. izdala zahtjev za prikupljanje informacija, kojim se od proizvođača pješačkog oružja traži prikaz najnovijih i

najnaprednijih tehnologija iz njihova područja. Sredinom studenoga organiziran je sastanak predstavnika industrije i dužnosnika kopnene vojske, na kojem su prikazane najbolje tehnologije kojima industrija danas raspolaže. Osobito se pritom posvetila pozornost onim tehnologijama koje bi se mogle naći u mogućem

nasljedniku jurišne puške M-4. Treba napomenuti da vojska trenutačno nije spremna zamijeniti M-4 niti je sastanak traženje zamjene za nju. Vojska je zasad zadovoljna jurišnom

puškom M-4, i upravo je završena isporuka serije od 473 000 komada. No, stalne promjene u sigurnosnom okružju i promjenjivi uvjeti u kojima vojnici obavljaju svoje zadaće nameću potrebu stalnog praćenja najnovijih tehnologija kako bi se vojnicima osiguralo najbolje moguće oružje.

Te bi aktivnosti eventualno mogle rezultirati izdavanjem zahtjeva za prikupljanje ponuda u ljetu ili jesen 2009., na temelju kojega bi industrija ponudila rješenja kako vidi mogućeg nasljednika puške M-4.

Sastanku se odazvalo nekoliko proizvođača pješačkog oružja, uključujući Sig Sauer, Smith and Wesson i Colt.

M. PETROVIĆ

Pakistan kupuje J-10

BROJNIM višegodišnjim najavama i spekulacijama, po svemu sudeći, došao je kraj, odnosno službena potvrda. Naime, prema navodima pakistanske informativne agencije, načelnik stožera pakistanskog ratnog zrakoplovstva maršal Tanvir Mahmood Ahmed izjavio je 19. studenoga kako će za potrebe tamošnjeg zrakoplovstva biti nabavljeni 36 višenamjenskih borbenih aviona zadnje generacije, koji bi trebali početi pristizati tijekom 2010. godine. Tu vijest učinio je još senzacionalnijom naglasivši kako će ti novi borbeni avioni biti kineskog podrijetla, i kako se između Pakistana i Kine vode završni pregovori oko svih bitnih detalja ugovora. Dvije bi pakistanske eskadrile trebale biti popunjene kineskim višenamjenskim borbenim avionima J-10, koji bi u pakistanskom ratnom zrakoplovstvu trebali nositi oznaku FC-20. Pakistanski FC-20 bit će opremljeni ruskim turbofan motorima Saturn Lulka AL-31FN, što je dosad bio jedan od najosjetljivijih detalja moguće pakistanske kupnje aviona J-10.

Na taj način Pakistan će biti prvi inozemni kupac kineskog borbenog aviona zadnje generacije J-10, koji ima vrlo zanimljive korijene svog tehnološkog razvoja koji sežu od izaelskog mladog lava Lavija do primjene konstrukcijskih aerodinamičkih rješenja švedskog Gripena, francuskog Rafalea i paneuropskog Eurofighter-a Tyhoona II. Uz to, bit će posebno zanimljivo vidjeti kako J-10/FC-20 leti "rame uz rame" s

pakistanским F-16 (starim A/B i novonabavljenim C/D inačicama), i koja će usporedna iskustva biti stečena iz njihove operativne uporabe, posebice pri nacionalnim i međunarodnim zrakoplovnim vježbama. Treba napomenuti i to kako bi tijekom prvog tromjesečja 2009. u Pakistan trebali početi stizati također novonabavljeni kineski jurišni borbeni avioni FC-1 (JF-17).

I. SKENDEROVIC

Njemačka kupuje Eagle IV

NJEMAČKO ministarstvo obrane odnosno savezni ured za obrambenu tehniku i opremanje (BWB - Bundesamt für Wehrtechnik und Beschaffung) sklopila je ugovor s tvrtkom Mowag o isporuci 198 oklopnih vozila Eagle IV. Vrijednost ugovora je 106 milijuna eura, u što je uključena i logistička potpora.

Riječ je o najvećoj kupnji oklopnog vozila Eagle IV, a bit će načinjena u pogonu Mowaga u švicarskom Kreuzlingenu te u pogonu u njemačkom Kaiserslauternu. Isporka prvog primjerka trebala bi se obaviti do kraja 2008., nastaviti tijekom 2009., a 2010. trebao bi se isporučiti zadnji primjerak.

Vozila spadaju u novu klasu GFF 2, koju njemačka vojska planira kao lako višenamjensko okloplno vozilo ponajprije namijenjeno opremanju postrojbi njemačke vojske koje se upućuju u mirovne misije izvan njemačkih granica.

Za samoobranu sva će se vozila opremiti daljinski upravljanim oružnim stanicama FLW 100 i FLW 200 proizvođača Krauss-Maffei Wegmann. Vozilo je serijski dobro oklopljeno, ali postoji mogućnost dodatnog postavljanja oklopnog kompleta kako bi se razina zaštite još više podigla.

Eagle IV ima masu od 9 tona, dužačak je 5,4 m, visok 2,4 i širok

2,16 m. Može primiti do pet osoba. Pokreće ga turbodizelski motor Cummins snage 245 KS te automatskog mjenjača s pet brzina Allison. Po dobrom putu postiže najveću brzinu od 110 km/h.

M. PETROVIĆ

Američko zrakoplovstvo kupuje King Air 350ER

UNATOČ činjenici kako se Američko ratno zrakoplovstvo (USAF) može smatrati tehnološki najnaprednjijim, koje mnogo ulaže u razvoj i nabavu najnovije generacije mlaznih aviona, ono i dalje veliku pozornost pridaje nabavi novih turboprop aviona. To potvrđuje i nedavna činjenica kako je sredinom studenoga američko ministarstvo obrane skloplilo novi ugovor s tvrtkom Hawker Beechcraft. Riječ je o ugovoru vrijednom 171 milijun američkih dolara, na temelju čega će USAF-u biti isporučeno 23 aviona King Air 350

uz mogućnost narudžbe/isporuke dodatnih 6 aviona. Isporka novonaručenih King Air 350ER trebala bi biti realizirana sljedeće godine.

Američko ratno zrakoplovstvo naručilo je King Air 350, s idejom da to ne budu samo avioni za laki VIP transport, što bi im bila sekundarna namjena, nego s primarnom nakanom da ti avioni budu ISR platforme (Intelligence, Surveillance & Reconnaissance) za prikupljanje obaveštajnih informacija, nadzor i izviđanje iz zraka. USAF ovoga trenutka u svojoj floti ima dvomotorne

turboprop avione Beechcraft King Air 200 koji nose oznaku C-12 Huron, koji se također rabe za zadaće lakog transporta ljudi i opreme te za razne zadaće izviđanja iz zraka.

U odnosu na C-12 Huron može se reći kako King Air 350ER (ER - Extended Range) predstavlja avion nove generacije, prvi put svjetskoj javnosti predstavljen na Paris Air Show 2005, s brojnim strukturalnim poboljšanjima, s boljim performansama, s boljim paketom avionike. King Air 350ER je vojni derivat civilne inačice King Aira 350, u odnosu na koji ima povećanu maksimalnu težinu sa 6795 kg na 7474 kg, ima ojačani stajni trap koji omogućava uporabu lošijih uzletno-sletnih staza, u zraku će moći boraviti do 8 sati uz fleksibilnost da leti sporo i nisko ili brzinom od 300 čvorova na visini većih od 10 000 m. King Air 350 u odnosu na C-12 Huron ima 23,5% više snage, veću brzinu penjanja, veću prosječnu brzinu krstarenja te nešto veću nosivost korisnog tereta, zahvaljujući pogonskoj skupini koju čine dva turboprop motora Pratt & Whitney PT6A-60A, svaki jakosti 1050 KS.

I. SKENDEROVIC

Oružne stanice za Bundeswehr

TVRTKA Krauss-Maffei Wegmann dostavila je prvu seriju od sedam lakih oružnih stanica FLW 100 njemačkom Saveznom uredu za obrambene tehnologije i nabave (BWB). Ugovor je potpisani u lipnju ove godine i pokriva isporuku 230 lakih stanica FLW 100 i 190 teških stanica FLW 200.

Samo četiri mjeseca nakon potpisivanja ugovora, prve lake oružne stanice već su isporučene i bit će predane njemačkoj vojsci (Bundeswehr). Razlog tako brzog isporuci jest potreba njemačke vojske za takvim uređajima za potrebe opremanja vozila u mirovnim misijama.

Tvrta je, kako bi što prije isporučila prve primjerke, započela proizvodnju vlastitim sredstvima.

Oružne stanice FLW 100 i FLW 200 daljinski su upravljane, a mogu se postaviti na bilo koje vozilo odgovarajuće nosivosti. Operator sjedi u unutrašnjosti zaštićenog vozila i na monitoru gleda sliku s dnevne i noćne kamere oružne stanice. Stanica ima žiroskopsku stabilizaciju, koja omogućava precizno gađanje i tijekom vožnje. Stanica ima sustav za upravljanje paljbom koji se auto-

Krauss-Maffei Wegmann

matski prilagođava ovisno o instaliranom oružju - strojnici ili automatskom bacaju granata. Sustav automatski prilagodi balističke značajke čim prepozna da je došlo do promjene temeljnog oružja.

M. PETROVIĆ

Brazil pokrenuo program nuklearnih podmornica

BRAZIL je 26. rujna formalno pokrenuo program gradnje prve južno-američke podmornice na nuklearni pogon. Zapovjednik brazilske ratne mornarice, admirал Julio Soares de Moura, službeno je pokrenuo brazilski podmornički program osnivanjem institucije COGESN (Coordenadoria-General do Programa de Desenvolvimento do Submarino com Propulsão Nuclear), namijenjene općoj koordinaciji programa za razvoj nuklearne podmorničke propulzije. Voditelj ureda

smještenog u Rio de Janeirou bit će umirovljeni admiral flote Jose Alberto Accioly Fragelli. Godišnji proračun se procjenjuje na 250 milijuna dolara, dok bi nova podmornica trebala biti izgrađena u roku od 12 godina.

Brazilska mornarica trenutačno radi na razvoju objekta LABGENE (Laboratorio de Geracao Nucleo-Electric) - laboratorijska za generiranje nuklearne energije u eksperimentalnom centru Aramar u Sao

Paulu. Objektom će biti obuhvaćen jedan prototip reaktora snage 11 MW koji su razvili stručnjaci državnog sveučilišta u São Paulu i izgradili ga je tvrtka Eletronuclear. U skladu sa sadašnjim najavama, reaktor je dimenzioniran upravo kako bi stao unutar trupa buduće nukle-

skim projektilima. Sporazum o suradnji dviju država potpisali su njihovi predsjednici sredinom veljače ove godine, dok je potpisivanje konačnog ugovora o suradnji predviđeno za prosinac u Brasiliji.

Kao dio potpisano sporazuma, Brazil će kupiti četiri konvencionalne podmornice Scorpene po cijeni od 450 milijuna dolara. Podmornice će se graditi u novoizgrađenom vojnom brodogradilištu u zaljevu Sepetiba, u blizini Eletronuclearovog pogona.

arne podmornice i nema potrebe za dimenzionalnim smanjivanjem. Također, novi projekt reaktora trebao bi proizvoditi dovoljno električne energije za opskrbu manjeg grada.

Francuski vojno-brodogradne konzorcij DCNS pružit će stručnu potporu pri osmišljavanju i projektiranju trupa i propulzijskog sustava za buduću klasu brazilskih napadnih podmornica istisnine 6000 t, koje će biti naoružane torpedima i podvodno lansiranim protubrod-

Tvrta Eletronuclear osnovana je 1974. radi gradnje civilnih nuklearnih reaktora. Također je sudjelovala u gradnji sekcija za podmornice klase Tupi (IKL 209-1400), koje su sklapane u brodogradilištu Rio de Janeiro u zaljevu Guanabara. Brazilska mornarica je odlučila zadržati navedeno brodogradilište gdje bi obavljale periodične remonte na svojim podmornicama njemačkog dizajna.

M. PTIĆ GRŽELJ

Porinuta prva turska korveta MilGem

PRVA od osam korveta imena TCG Heybeliada programa MilGem (što je turski akronim za nacionalni brod) namijenjena turskoj ratnoj mornarici, porinuta je 27. rujna u istanbulskom vojnom brodogradilištu. Ovo prvo površinsko borbeno plovilo su razvili, projektirali te dizajnirali domaći stručnjaci turskog vojno-brodograđevnog instituta u suradnji s turskom mornaricom, što je rezultiralo s gotovo 80% ukupnog domaćeg udjela u konačnom proizvodu. Kobilica za prvu korvetu nove klase položena je u srpnju 2005., dok se, u skladu s predviđenim rokovima, prve pokusne plovidbe očekuju u listopadu 2010., prije službene dostave mornarici i ulaska u operativnu službu 2011. godine.

Program MilGem započeo je 1996. godine, no ugovorni zahtjevi te nedostatak finansijskih sredstava odgodili su potpisivanje ugovora između turske vlade i prateće industrije. Prema posljednjim novostima proizašlim iz mornaričkih krugova, oni se nadaju kako će u konačnici biti izgrađeno čak 12 korveta u klas-

si, čija je osnovna namjena protupodmornička i protuzračna borba, patroliranje i izviđanje, traganje i spašavanje uz obavljanje antiterorističkih i obalnih zadaća. Namijenjena je stalnom djelovanju u najtežim uvjetima uz istodobno osiguranje od konvencionalnih i asimetričnih prijetnji. Kako potpisani ugovor predviđa gradnju osam plovnih jedinica, narudžba za dodatne četiri korvete se očekuje krajem 2008.

Temeljno naoružanje uključuje sustav za blisku protuzračnu obranu RAM (Rolling Airframe Missile), protubrodske projektili Harpoon i glavni top kalibra 76 mm. U skladu sa specifikacijama, korvete sadrže, uz ostale, i *degausing* sustav, elektrooptičke sustave za detekciju ciljeva i upravljanje paljborom topova te moderni pramčano ugrađeni sonar.

Osnovne značajke novih korveta opisane su istisnina 2000 t i duljina 99 m. Propulzijski sustav sastoji se od dva 16-cilindarska MTU dizelska motora, od kojih je svaki snage 4320 kW i plinske turbine LM2500 tvrtke General Electric snage 23 000 kW, CODAG (kombinirani rad dizelska motora i plinske turbine) konfiguracije, osovinskih vodova i propelera s promjenjivim usponom krila. Uporabom obaju izvora energije, korvete bi trebale postizati maksimalnu brzinu veću od 29 čv.

M. PTIĆ GRŽELJ

Norveška odabrala F-35

PREMA informaciji norveške vlade, koja je 20. studenoga objavljena na njihovoj službenoj web stranici, norveško ministarstvo obrane predložilo je norveškoj vladi nabavu višenamjenskih borbenih aviona zadnje generacije F-35 Lightning II,

koji bi trebali zamijeniti postojeću norvešku flotu borbenih aviona F-16. Takva preporuka rezultat je višegodišnjeg usporednog razmatranja tehničko-taktičkih odlika aviona F-35 i Gripen NG koji je ponudila Švedska, a provodila skupina raznih

norveških stručnjaka. Njihova preporuka temelji se na dvije ključne procjene. Prva je kako F-35 bolje zadovoljava norveške operativne zahtjeve u zadaćama zaštite zračnog prostora, pružanja potpore kopnenim snagama i napada na površinske ciljeve, te zadaćama prikupljanja obavještajnih informacija, nadzora i izviđanja iz zraka. Druga procjena norveške ekspertne skupine jest kako je kupnja F-35 pogodnija u odnosu na kupnju Gripena NG. Očekuje se da bi Norveška na temelju ovakve preporuke ubrzo mogla sklopiti ugovor za kupnju 48 višenamjenskih borbenih aviona F-35, za iznos od oko 2,4 milijarde američkih dolara, što bi bio prvi međunarodni uspjeh F-35 Lightning II.

I. SKENDEROVIC

Biotehnologija u vojnoj primjeni

Nakon dva krvava svjetska rata te Hladnog rata i izuma nuklearnog oružja današnji je svijet izložen još jednoj velikoj promjeni - revoluciji u vojnim odnosima, koja se temelji na koristima uporabe visoke tehnologije u vojne svrhe. Današnje stanje na području vojne biotehnologije još je u zoni znanstvenih istraživanja, ali budućnost bi mogla biti zanimljiva

Pripremio Igor SKENDEROVIC

Vojna je povijest na određeni način i povijest primjene tehnološkog napretka u vojne svrhe. Ne treba ići daleko u povijest: dva su svjetska rata i iskoristila i potaknula tehnološka područja poput strojogradnje, proizvodnje kvalitetnih čelika, elektronike, kemijske industrije itd. Razdoblje nakon II. svjetskog rata donijelo je napredak na raznorodnim područjima, a najuočljiviji je vjerojatno na području raketne i svemirske tehnologije.

Najnovije je doba od brojnih analitičara opisano kao revolucija u vojnim odnosima, koju karakterizira brzi razvoj na području elektronike, računala, komunikacijskih tehnologija i raznih mikrotehnologija. Očekuje se da tehnološki napredak do-

nese smanjenje broja žrtava, kako vojnika tako i civila koji stradavaju kao kolateralne žrtve tijekom vojnih operacija.

Biotehnologija se razvija vrlo brzo i znatno utječe na ukupan razvoj znanosti i tehnologije, ali i na globalnu ekonomiju. Na vojnom području biotehnologija se također razvija vrlo brzo, a trenutačno igra važnu ulogu na području medicinske zaštite i zbrinjavanja vojnika.

No, znanstvenici smatraju da su potencijali biotehnologije znatno veći.

Tehnološki se razvoj širi na sva područja i izvan Zemljine atmosfere, u svemir. U doba koje naglašava vrijednost informacije, što upravlja modernim vojnim operacijama, istraživači propituju nova područja.

Danas moderna biotehnologija omogućava prednost korisnicima u pogledu preciznog nadzora borbene učinkovitosti.

Uspoređujući današnje stanje s razvojima u prošlosti, uporaba biotehnologije omogućit će zaštitu vlastitih resursa te postizanje uspjeha u sukobu, oslanjajući se na biotehnologiju koja omogućava nesmrtonosne sustave s mogućnošću izlječenja i anuliranja počinjene štete. Istraživači vjeruju da će biotehnologija donijeti dalekosežne posljedice na područje vojništva, a u konačnici će, nadaju se, pridonijeti zaštiti same ljudske civilizacije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Specijalne postrojbe Kraljevine Malezije

Specijalne postrojbe Republike Malezije osnovane su sredinom XX. stoljeća i organizirane u svim trima granama malezijske vojske i policiji

Igor SPICIJARIĆ

U sklopu kopnene vojske organizirana je tzv. 21 Gerup Gerak Khas (21 GGK). U organizacijskom ustroju ratne mornarice djeluje postrojba Paskal, a u ustroju ratnog zrakoplovstva specijalna postrojba Paskau. U ustrojbenoj shemi malezijske policije, spajanjem postrojbi VAT 69 i UTK nastala je nova postrojba pod nazivom Pasukan Gerukan Khan. O svakoj od njih bit će više riječi u nastavku teksta.

21 GGK je brojčano najveća specijalna postrojba unutar ustroja malezijskih OS. U biti, riječ je o postrojbi veličine brigade (regimente) koja se strukturalno nalazi u ustroju kopnene vojske. Zadaća 21 GGK je osiguranje i razvoj snaga za lociranje, izvješćivanje, praćenje i

uništavanje protivničkih vojnih snaga, posebice specijalnih postrojbi, zatim duboke infiltracije u prostor pod protivničkim nadzorom te borbena suradnja s gerilskim i partizanskim snagama na privremeno izgubljenom području. 21 GGK planira, priprema, i kad je sam odgovoran za realizaciju, razvija nekonvencionalne načine ratovanja, unutarnju obranu, izviđanje i provedbu tzv. izravnih akcija u suradnji i uz potporu državne policije unutar zadanih prostora djelovanja. 21 GGK kontinuirano planira, njeguje i provodi metode nekonvencionalnog ratovanja u svim njegovim pojavnim oblicima kao što su: gerila, protugerila, izvlačeњe, subverzije, sabotaže, protutero-

rističke aktivnosti i posebice ono u čemu imaju najviše znanja i iskustva - prašumsko ratovanje. Veliki dio svoje današnje reputacije 21 GGK je stekao u godinama borbi protiv komunističkih pobunjenika. Ova postrojba je posebno specijalizirana za tzv. izravne akcije i specijalne izvidničke zadaće. Trenutačni se ustroj 21 GGK brigade sastoji od triju bojni: 21., 22. i 11. bojne. 21 GGK je bio uporabljen u UN-ovim akcijama održavanja mira kao dio malezijskoga vojnog kontingenta u Kambodži, Somaliji, Zapadnoj Sahari, Namibiji te u Bosni i Hercegovini. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Orion uzvraća udarac?!

I dok Boeing smatra da je njihov novi mornarički avion P-8A Poseidon, između ostalog, i jedina prava zamjena za ostarjeli Orion, neki stručnjaci i Lockheed Martin tvrde suprotno

Pripremio Dražen MILIĆ

Kad je u lipnju 2004. zapovjedništvo za zračne sustave američke ratne mornarice (Naval Air Systems Command - NAVAIR) odlučilo da će se njihov novi višenamjenski mornarički avion (Multi-mission Maritime Aircraft - MMA) bazirati na putničkom avionu B-737, širom su otvorili vrata tvrtki Boeing na dotad nedostupno područje mornaričkih borbenih aviona. Taj je uspjeh bio to veći i neočekivaniji što je dotad bilo napisano pravilo da svi veliki mornarički patrolni avioni moraju imati turboelisni pogon. I to je pravilo do lipnja 2004. bilo vrijedilo punih 40 godina. No, ne samo što je prekršio to pravilo, Boeing je uspio i dokazati da za mornarički patrolni avion ne treba razviti potpuno novu letjelicu, već da se ona uspješno može bazirati i na putnič-

kom avionu. Tako je nastao revolucionarno novi P-8A Poseidon. U tom se trenutku činilo, čemu je pridonijela i snažna Boeingova promidžba, da su dani prodaje P-3 Oriona definitivno okončani.

Kako bi osigurao i što bolju međunarodnu prodaju Poseidona, Boeing je otišao korak dalje angažirajući strane kooperante već u fazi razvoja aviona i njegovih sustava. Iako je razvoj novog mornaričkog patrolnog aviona i njegovih sustava osjetljiva stvar, i NAVAIR se uključio u taj proces pozivajući saveznike da se pridruže u razvoju njihova novog MMA-ja. Na ruku im je išlo i to što veći broj mornarica i zrakoplovstava traži novi mornarički patrolni avion kako bi zamijenili zastarjele i dotrajale. No, nije sve išlo baš po planu. Tako su tri države - Australija, Ka-

nada i Italija - koje su se smatrale sigurnim partnerima u razvoju MMA-ja odustale kad su se suočile s troškovima.

U isto vrijeme korporacija Lockheed Martin nije se predavala već se trudila da i njihov Orion ostane aktivni čimbenik na tržištu. Djelomično, ili bolje rečeno uglavnom se oslanjajući na planove razvijene za MMA, tržištu je ponudila velik broj opcija modernizacije, modifikacije i produžena operativnog vijeka za čak 20 godina. Uz njih u posao su se uključile i korporacije L-3 Integrated Systems i EADS CASA Military Transport Aircraft Division, koje također nude opcije modernizacije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Convair F-106 Delta Dart

Nastao na osnovama F-102 Delta Dagger, F-106 Delta Dart se i danas smatra jednim od najboljih američkih lovaca-presretača. Osim što je mogao letjeti dva puta brže od brzine zvuka, njegova suvremena električna oprema omogućavala mu je djelovanje u svim vremenskim uvjetima. Iako nije polučio izvozni uspjeh, ponajviše zbog nemogućnosti višenamjenske uporabe, Delta Dart je u operativnoj uporabi ostao gotovo 28 godina, znatno više nego što je u početku planirano

Srećko RADOVIĆ

Početak razvoja Delta Darta započeo je potkraj 1949. godine, kad je novoformirano američko ratno zrakoplovstvo uvidjelo potrebu za nadzvučnim lovcem-presretačem koji će moći obarati sovjetske bombardere s nuklearnim oružjem i prije nego dosegnu sjevernoamerički kontinent. Tada najsvremeniji američki lovci North American F-86D, Northrop F-89 Scorpion i Lockheed F-94 Starfire bili su visokopodzvučni avioni i samim time prespori za tu zadaću. Cijeli je projekt nazvan "1954 interceptor", po godini kad je planirano uvođenje u operativnu uporabu.

Tako je započeo razvoj prvog američkog i svjetskog lovačkog aviona s delta krilima, koji je ušao u opera-

tivnu uporabu, F-102 Delta Dagger. Kako je njegov razvoj opisan u Hrvatskom vojniku broj 214, nećeмо ga pobliže opisivati.

Delta Dart je zapravo trebao biti "prava" ili "potpuna" inačica Delta Dagger označena kao F-102B, za razliku od inačice F-102A koja se smatrala prijelaznim rješenjem. No, kako se razvoj odužio, prije svega turbomlaznog motora Wright J67 (licencno proizveden britanski Bristol Olympus), ali i sustava za upravljanje paljbom MA-1, odlučeno je da se inačica F-102B razvije u novi lovački avion F-106. Osim problema s motorom i električnim sustavima, na tu su odluku utjecali i početni problemi s aerodinamikom Delta Dagger, koji su rješavani u hodu.

Kako je mnogo vremena i novca potrošeno na otklanjanje aerodinamičkih problema, a aerodinamika F-102A i F-102B je trebala biti ista, dodatno je usporen i razvoj inačice F-102B.

Sredinom 1953. godine razvoj sustava za upravljanje paljbom MX-1179 (poslije će dobiti oznaku MA-1) zapao je u ozbiljne probleme, što je cijeli program produžilo za još godinu dana, prije nego što je postao dovoljno "zrelim" za ugradnju na testni avion T-29B. Istodobno u probleme je zapao i razvoj motora Wright J67, iako je zapravo bila riječ o licencnoj proizvodnji. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Homo Volans, rani hrvatski avijatičari 1550.-1925.

Miroslav Navratil, dvostruki as austrougarskog zrakoplovstva

Tijekom I. svjetskog rata, Hrvati su austrougarskom zrakoplovstvu dali tri zračna asa. Posljednji u nizu bio je pješački časnik Miroslav (Fridrik) Navratil, koji je svih svojih deset priznatih pobjeda postigao u samo četiri mjeseca zračnih borbi na samom završetku rata

Leonard ELERŠEK

Miroslav (Fridrik) Navratil je rođen 19. lipnja 1893. u Sarajevu, gdje živi do završetka srednje škole. Potom upisuje Kadetsku školu pješaštva u Grazu (Libenau). Godine 1912. postaje časnikom austrougarske kopnene vojske. Prvi svjetski rat zatječe na mjestu djelatnog poručnika u Prvoj bosansko-hercegovačkoj pješačkoj regimentu, s kojom će proći najluće bitke u svojstvu zapovjednika odjela teških strojnica. Sudjeluje u prvoj austrougarskoj ofenzivi na Srbiju, a već 1. kolovoza 1914. prostrigeljen je kroz pluća u borbama kod Kobilje glave. Vraća se na bojište tijekom druge ofenzive na Srbiju. Opet je teško ranjen 8. prosinca 1914. te duže vrijeme provodi na oporavku. U srpnju 1915. na talijanskem ratištu sudjeluje u drugoj bitki na Soči. Za doprinos je odlikovan, a 1. srpnja 1915. izvanredno je promaknut u natporučnika. Izvanredna su promaknuća bila presedan u austrougarskoj vojsci pa su značila izuzetnu čast. Sljedeće godine, s pukovnijom je u trećem i napokon uspješnom austrougarskom pohodu na Srbiju i srpsku vojsku bježi iz zemlje. Nekoliko mjeseci poslije Navratil brani austrougarske položaje u Crnoj Gori, a u svibnju 1916. ponovno je u Italiji, u ofenzivi u Južnom Tiroalu. U kolovozu sudjeluje u šestoj bitki na rijeci Soči (bitka za Goricu). U proljeće 1916. nalazi se na rumunjskom bojištu, gdje je 30. prosinca 1916. ponovno teško ranjen. Za iznimnu i primjernu službu 1916. godine odlikovan je novim

odličjima. U proljeće 1917., umoran od kopnenog vojevanja, javlja se u zrakoplovstvo.

Zračni as i zapovjednik lovačke eskadrile Flik

U svibnju je upućen u Časničku pilotsku školu u Bečkom Novom Mjestu. Po završetku obuke, u ljetu 1917., leti na ruskom bojištu u Galiciji, kao izvidnik, u eskadrilama Flik 13. i Flik 11. U to doba, mirna ruska bojišnica nije odgovarala njegovu temperamentu pa se prijavljuje na borbenu letačku obuku, gdje se istaknuo vještinom pilotiranja. Već 28. siječnja 1918. stječe pilotsku svjedodžbu austrijskog aerokluba broj 990, nakon čega je brzo, 4. ožujka 1918., dodijeljen lovačkoj eskadrili Flik 41j legendarnoga austrougarskog zračnog asa Godwina Brumowskog, s dotad 30 priznatih

zračnih pobjeda. Navratil je u mjesetu Portobufolle na talijanskom bojištu i leti izvanrednim lovcem Albatros DIII (Oef.) serije 153. Svoju prvu zračnu pobjedu postiže 17. travnja, kada sa zapovjednikom Brumowskim ruši jedan Sopwith Camel kraj mjesta Arcade. Navratil je uskoro postavljen na dužnost zamjenika zapovjednika eskadrile, a 9. lipnja postaje zapovjednikom vlastite lovačke eskadrile Flik 3j. Ona je bila bazirana na aerodromu Romagnano u Južnom Tirolu. Svoj vrtoglav vi niz pobjeda hrvatski letač započinje 28. lipnja 1918. Presreće tri talijanska SPAD-a i jednoga ruši iznad crte bojišta u području Zugna-Ospedaleto. Za dva tjedna, 16. srpnja, austrougarska četvorka presreće četiri talijanska lovca tipa Hanriot iz 72. lovačke eskadrile. Jednog uništavaju, a dvojicu prisiljavaju na slijetanje u Val del Concei te se Navratilu priznaju treća i četvrta pobjeda. Sedam dana poslije postaje zračnim asom svojom petom pobjedom u području Monte Pasubia i Val di Chiese. Tada presreće dva britanska lovca F2B 139. eskadrile Kraljevskih zračnih snaga (RAF). Britanci su u područje Soče upućeni interventno, kao pojačanje nakon talijanskog debakla kod Kobarida, kada je Italija gotovo izbačena iz rata. Navratil nastavlja niz i ruši jedan dvosjed iznad željezničke stанице Matarello. Zrakoplov pada u plamen, a posada koju čine W.L. Vorster i izvidnik H.G. Frow pogiba.

Dana 5. kolovoza 1918. Navratil ruši talijanski dvosjed SIA 7b 12

kraj njegove matične baze Romagnano. Za pet dana presreće izvidnički jednosjed Ansaldo SVA-5 i njegovu pratinju koju čine dva lovca. Razbija formaciju i ruši lovac tipa Scout, koji pada kraj Monte Pasubia. Ne miruje i 16. kolovoza presreće formaciju od četiri lovca Bristol (Fighter) 139. eskadrile RAF-a, koji se vraćaju s bombardiranja uzletišta Trento. Tada Navratil ruši jedan Bristol i taj pada u blizini Trenta.

Posada, koju čine pilot C.R.H. Jackson i strijelac W. Kepin, pogiba pri padu. Sedam dana poslije Navratil pogada u motor još jedan Bristol s posadom koju čine pilot C.E. Gill i izvidnik T.M. Newy. Prisiljava ih na slijetanje na uzletište Gardolo. Britanci slijedu neozlijedjeni i padaju u austrougarsko zarobljeništvo. No ratna je sreća prevrtljiva i 31. kolovoza Miroslav Navratil istodobno doživljava osobni trijumf i tragediju predvodeći formaciju od šest Albatrosa u ophodnom letu iznad neprijateljskog teritorija. Iznad mjesta

Pergine, Navratil i Steć uočavaju jedan Bristol Fighter i kreću u napad. Navratil ga dostiže i ruši, čime postiže svoju desetu potvrđenu pobjedu i stječe status dvostrukog zračnog asa. No, po završetku bitke Steć i Navratil shvaćaju da su četvorica njihovih manje iskusnih kolega stradali od britanskih lovaca Sopwith Cammel 45. eskadrile RAF-a. Hrvatski letač teško prima gubitak, smatrajući se odgovornim za sudbinu svojih pilota. Od toga dana povukao se iz borbi. Tijekom svojeg kratkog letačkog staža, Navratil se brojem zračnih pobjeda izjednačava sa zemljakom Raoulom Stosavljevićem. Uz deset priznatih, ima i dvije nepotvrđene pobjede. Zračne je pobjede postizao u najteže moguće vrijeme, kada Antanta ima prevlast u zraku i kada se već nazire poraz Austro-Ugarske. Na probnom letu 21. listopada 1918. doživio je nesreću: teško je ozlijeden i završava na liječenju, gdje je dočekao konačni slom Monarhije.

Jugoslavija, NDH i kraj

Nakon raspada Austro-Ugarske Navratil je služio u zrakoplovstvu

Države SHS i poslije Kraljevine Jugoslavije. Zbog svekolike izvrsnosti napredovao je u službi i 1940. dobiva čin pukovnika, no tada je i umirovljen zbog sukobljavanja sa srpskim časnicima, a na teret mu je stavljanje germanofilstvo i zagovaranje kupnje njemačkih zrakoplova za starojugoslavensku vojsku. Od tada živi u Zagrebu, gdje se do izbjivanja travanjskog rata bavi vojnoanalitičkim novinarstvom.

Na teret mu je stavljana blagost u odnosima sa srpskom manjinom i činjenica da se pukovnik Ivan Baibić, u siječnju 1944., za bijeg k saveznicima poslužio zrakoplovom kojim su se koristili Navratil i Pavelić, kada je njime upravljao Navratilov pilot.

Navratil je smješten sklonjen na dužnost vrhovnog nadzornika zemaljske obrane. Već u ožujku 1944. imenovan je veleposlanikom NDH

MIROSLAV NAVRATIL - POTVRĐENE ZRAČNE POBJEDE

RED. BR	DATUM I VRIJEME	ZRAKOPLOV	SER.BR.	POSTROJBA	PROTIVNIK	MJESTO
1.	14.04.1918.	Albatros DIII	153.157	Flik 41 J	S. Camel	Arcade
2.	28.06.1918.	Albatros DIII	153.198	Flik 3 J	SPAD	Zugna
3.	16.07.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	Hanrinot	Val del Concei
4.	16.07.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	Hanriot	Val del Concei
5.	23.07.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	BF 2b	Mattarello
6.	05.08.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	SIA 7b	bлизу Romagnana
7.	10.08.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	Scout	Mont Pasubio
8.	16.08.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	BF 2b	Trento
9.	23.08.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	BF 2b	uzletište Gardolo
10.	31.08.1918.	Albatros DIII	253.06	Flik 3 J	EA	Monte Pasubio

Utemeljenjem NDH u travnju 1941. pridružuje se Hrvatskoj vojsci i nakratko postaje zapovjednikom zrakoplovstva, no ubrzo je premješten u Bokureš na mjesto vojnog izaslanika. U kolovozu 1943. promaknut je u general pukovnika te imenovan ministrom i zapovjednikom oružanih snaga NDH. Tu dužnost obavljao je do siječnja 1944., kada je, zbog razilaženja s poglavnikom, prebačen na novu dužnost.

u Rumunjskoj, a u listopadu iste godine odlazi u mirovinu. U studenom, s rođinom odlazi u Beč i ondje živi do kraja rata. U Austriji ga zarobljavaju američke okupacijske vlasti i zatvaraju u zarobljeničkim logorima Giolling i Gmund. Komunističkoj Jugoslaviji izručen je u prosincu 1946. U Zagrebu je početkom lipnja 1947. osuđen na smrt i smaknut 7. lipnja 1947. godine. ■

Alan Čaplar: Planinarski vodič po Hrvatskoj, Meridijani, Samobor; Hrvatski planinarski savez, Zagreb, 2008.

Iako Hrvatska veličinom i visinom svojih planina zaostaje za mnogim europskim zemljama, bogatstvom raznolikosti na razmjerno malom prostoru zaslужuje naslov jedne od najzanimljivijih. Tome uvelike pridonosi i njezin planinski svijet, koji je još mnogim ljubiteljima prirode i aktivnog odmora malo poznat.

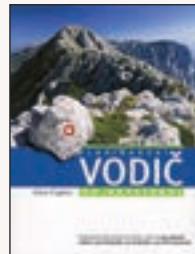
Svrha je ovog vodiča otkriti i približiti hrvatske planine izletnicima i planinarima, upoznati ih s glavnim planinarskim ciljevima te ponuditi korisne podatke svakome tko ih želi posjetiti. S više od 650 opisanih putova, 1150 fotografija, 75 zemljovida (u mjerilu 1:100.000) i 230 GPS koordinata obuhvaćen je vrlo širok izbor mogućnosti, među kojima svatko može pronaći prema svojim sklonostima i sposobnostima one koje mu odgovaraju.

Unatoč nastojanju da vodič bude sveobuhvatan i da sustavno obradi sve planinarske mogućnosti u Hrvatskoj, to nije bilo moguće jer je putova u Hrvatskoj tako mnogo da ih nije moguće sve temeljito obraditi u jednom vodiču. No, obuhvaćeni su svi važniji planinarski putovi i ciljevi što ih pruža pregled mogućnosti za planinarenje u Hrvatskoj.

Regije, planine i vrhovi podijeljeni su tako da vodič bude što praktičniji za planiranje izleta i kretanje na terenu, iako takva podjela nije uvijek geografski ujednačena. Točnost opisa ponegdje varira ovisno o zahtjevnosti puta, ali i o spremnosti planinara iz svih krajeva Hrvatske na suradnju. Mnogi su prije tiska pregledali tekst o planinama koje dobro poznaju i dali korisne primjedbe i dopune, no za neka područja od domaćih planinara koji markiraju i poznaju putove na svom području nije bilo moguće pribaviti nikakve podatke.

Iskusnim planinarama, ali i povremenim izletnicima i svima drugima koji žele upoznati ljepote hrvatskih planina, s ovim vodičem snalaženje će biti jednostavnije i sigurnije. Ovakav vodič važan je čimbenik za turističku promidžbu Hrvatske jer svakim danom hrvatske planine postaju sve jači turistički adut naše zemlje.

Mirela MENGES

Izložba u MORH-ovoј galeriji

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, u Zagrebu, u srijedu **3. prosinca u 19 sati** bit će otvorene izložbe pod nazivom **Dodirni me!** autorce i selektorice **Višnje Slavica Gabout**.

Svoje recentne radove na temu prožimanja umjetnosti (taktilne: keramika, staklo, drvo, tekstil) i svjetla, zvuka i pokreta, izložiti će 21 umjetnik - sve članovi ULUPUH-ove Sekcije za staklo, keramiku i porculan.

Izložba će se moći razgledati do 17. prosinca, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

FILMOTeka

Karantena

- američki horor
- trajanje: 89 minuta
- redatelj: John Erich Dowdle
- distributer: Continental film
- glume: Jenifer Carzpentner (Angela Vidal), Steve Harris (Scott Percival), Jay Herandez (Jake)

Televizijska novinarka Angela Vidal i njezin snimatelj Harris dobivaju zadaću pratiti noćnu smjenu ekipe losangeleskih vatrogasaca. Nakon naizgled rutinskog poziva, odlaze do stambene zgrade gdje stoje policajci koji su stigli zbog jezive vriske što dopire iz jednog od stanova. Uskoro saznaju da je žena u stanu zaražena, ali se ne zna čime. Kad je nekoliko stanara brutalno napadnuto, ostali, praćeni ekipom vijesti, pokušaju pobjeći, no otkrivaju da je Centar za suzbijanje bolesti stavio zgradu u karantenu. Isključeni su telefoni i internet, blokirani televizijski i mobilni signali, a službenici odbijaju prenijeti ikakve informacije zatočenima u zgradi. Kada se karantena napokon ukine, jedini je dokaz događaja u zgradi videovraca snimatelske ekipe...

Karantena je tipični holivudski horor, kakvih se godišnje snimi bar dvadeset. Nalost, nije revolucionaran ni po čemu. Kamera iz ruke, nepoznata bolest, ljudi zatočeni bez mogućnosti spaša - sve to, i bolje, već smo vidjeli u ranijim filmovima. Najveća zamjerka može se uputiti glavnoj glumici, čije se odlične glume sjećamo iz kudikamo kvalitetnijeg uratka *Egzorcizam Emily Rose*. Njezin pretjerani stil, izbezumjenost i skičanje u momentima podsjećaju na to kako se glumilo u vrijeme nijemog filma, pretjerano u svakom slučaju. Ni sama pošast nije dobro obrađena. Ostane nejasno što se dogodilo i što stoji iza svega. Bar ne traje predugo pa ako ste željni pošteno se preplašiti, samo naprijed, jer poslije filma ćete se nekoliko dana plašiti otvarajući vrata da netko ne nasrne na vas.

Leon RIZMAUL

2. prosinca 1942.

Prva nuklearka

Enrico Fermi je bio sveučilišni profesor u Rimu, a kada je 1938. dobio Nobelovu nagradu za fiziku (i vizu za Švedsku), iskoristio je priliku i pobegao iz fašističke Italije u Sjedinjene Države. Ubrzo nakon dolaska postao je dio tajnog **Manhattan Projecta** američke vlade. Sa svojim suradnicima u Chicagu 2. prosinca 1942. uspio je proizvesti prvu kontroliranu nuklearnu lančanu reakciju i fisijom u milijuntom dijelu sekunde osloboditi golemu količinu energije na malom prostoru. U metalurškom laboratoriju čikaškog sveučilišta sagradio je prvi svjetski nuklearni reaktor. Taj primitivni drveni reaktor bio je visok šest metara, a u njega je smješteno šest tona urana i 400 tona grafita, pomoću kojih je reakcija vršena. Poslije tri godine danonoćnog rada i ulaganja više od dvije milijarde dolara, novo, dotad neviđeno oružje bilo je spremno za pokus. Svoju stravičnu moć atomska bomba pokazala je nad Hiroshimom i Nagasakijem. Zbog zasluga za novu domovinu Fermi je još prije završetka rata dobio američko državljanstvo. Umro je od posljedica izlaganja velikim zračenjima tijekom pokusa s reaktorima.

3. prosinca 1944.

Gradianski rat u Grčkoj

Tijekom II. svjetskog rata, od brojnih gerilskih skupina u Grčkoj održale su se dvije: komunisti, koji su početkom 1944. osnovali svoju vladu odbacujući kralja i vladu u izbjeglištvu, i rojalisti. Nakon oslobođenja od nacista, u jesen 1944., Britanci su pokušali uspostaviti koaliciju između dva politička neistomišljenika. Koalicija je izdržala samo nekoliko tjedana, a kada su 3. prosinca 1944. komunisti u Ateni organizirali opći štrajk, započeo je krvavi gradianski rat. Naoružani zaplijenjenim njemačkim oružjem, komunisti su u početku uspješno pokrenuli revoluciju, ali kada je stiglo britansko pojačanje iz Italije, pobuna je slomljena. Komunisti su pristali na suradnju. Na osnovi izbora i plebiscita 1946. rojalisti su pobijedili i vratili kralja Georgiosa II. na prijestolje. No komunisti su se i povukli u unutrašnjost sjeverozapadne Grčke i proglašili republiku. Britanci su bili nesposobni sami slomiti otpor te su zatražili američku pomoć, koju su i dobili, doduše više logističku. Komunistički pobunjenici uspješno su se odupirali sve do rezolucije Informbiroa 1948., kada im je Jugoslavija otkazala pomoć.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

geografija.hr

U prošlom broju Hrvatskog vojnike predstavili smo hrvatski povjesni portal. Kako su nam se još od školskih dana povijest i zemljopis uvijek predstavljali u paketu, slijedimo taj primjer tako da sada predstavljamo site geografija.hr. Portal je edukativni internet projekt Hrvatskog geografskog društva i nastao je prije pet godina uz potporu Ministarstva prosvjete i sporta i Ureda za udruge Vlade RH. Svrha mu je da se "na jednom mjestu mogu naći izabrane, stručno vrednovane i ažurirane informacije i građa povezana s geografskim temama i prostornim aspektima transformacije ekonomije i društva na pragu poslijeindustrijskog doba. Ili one o značenju prostora i geografskog položaja u pitanjima globalizacije, tranzicije i regionalizacije". U pravu ste, u navodnicima su riječi što jednostavno citiraju ljudi koji se brinu za site. Mi ne možemo reći ništa preciznije, samo vam možemo preporučiti: svakako ga posjetite! Naime, portal nije atraktivn samo zbog znanosti kojom se bavi, nego je poduprt i velikim brojem zanimljivih tema koje možete pronaći. Zaista, pred sobom ćete imati geografski časopis, i to potpuno besplatno. Zamjerke su ipak prespori update članaka, te neke poteškoće pri dolasku na željene podlinkove. Ako su te zamjerke za vas presudne, slobodno se poslužite drugim linkovima ponuđenim na geografiji.hr.

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Pioniri zrakoplovstva braća Wright zvali su se:

- A John i Emmett
- B Orville i Wilbur
- C Stephen i Max

2. La Manche je avionom prvi preletio:

- A Henri Fabre
- B Louis Bleriot
- C Albert Cushing Read

3. Manfred von Richthoffen, Crveni barun, u I. svjetskom ratu je ostvario:

- A 55 zračnih pobjeda
- B 80 zračnih pobjeda
- C 112 zračnih pobjeda

4. Avion je konstruirao hrvatski izumitelj:

- A Nikola Tesla
- B Ferdinand Kovačević
- C Slavoljub Penkala

5. Let Charlesa Lindbergha preko Atlantika trajao je:

- A 20 sati
- B 33 sata i 30 minuta
- C 49 sati

Belleville je vodeći američki proizvodač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letačkim postrojbama i marincima.

ISO 9001
Certified

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT-USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjištje u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske govede kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjost - membrana
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladno standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaledenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

SYMPATEX®
technology

CORDURA®

COOLMAX®

X-static

DuPont®
NOMEX®

Thinsulate
INSULATION

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UIT number: 155834D, NATO CAGE CODE: ADDAB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr